

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA
MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI



"Tasdiqlandi"
O'quv ishlarini bo'yicha prorektor
R.G. Jumayev
«30» avgust 2022-y.

“O‘ZBEK TILINI SOHADA QO‘LLANISHI”
fanidan

SILLABUS (ishchi dastur)

Fanning kodi: O‘TSQ1102
61010400 - Turizm (faoliyat turlari bo'yicha) Sirtqi

Bakalavriat yo'nalishi:
Semestr: 2
Kreditlar soni: 2

Mashg'ulot turi	Ajratilgan soat	Semestr
		IV
Nazariy (ma'ruza)	-	-
Amaliy mashg'ulot	12	12
Seminar mashg'uloti	-	-
Kurs ishi	-	-
Jami auditoriya soatlari	12	12
Mustaqil ta'lim	48	48
Umumiy o'quv soatlari	60	60

Buxoro – 2022

Tuzuvchi:

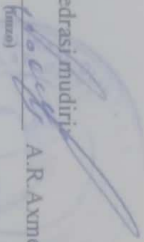
M.Sh.Shirinova – BuxDU O'zbek tishunosligi va jurnalistika kafedrasi o'qituvchisi

Taqrizchilar:

D.N.Yo'ldosheva – BuxDU O'zbek tishunosligi va jurnalistika kafedrasi professori, f.f.d., prof.

T.H.Asadov – BuxDU O'zbek tishunosligi va jurnalistika kafedrasi dotsenti, f.f.n., dots.

“O'zbek tishunosligi va jurnalistika” kafedrasi mudiri
2022-yil 24-avgust


A.R. Axmedov
(imzo)



Mazkur ishchi dastur o'zbek tishunosligi va jurnalistika kafedrasining 4-son (24-avgust, 2022-yil) yig'ilishi qarori bilan tasdiqlangan.

Professor-o'qituvchi: Shirinova Mevriyyo Shokrona

Ish joyi: Buxoro davlat universiteti

Bog'lanish uchun telefon nomeri: (+99897) 798 33 75

E-mail: shmerxiriyov@mail.ru

Pretekvizitlar:

Kursni muvaffaqiyatli o'zlashtirish uchun talabalarining umumiy o'rta ta'lim maktabining ona tili fani bo'yicha olgan bilimlari yetarli.

Postrekvizitlar:

Ushbu fan “O'zbek tilining sohada qo'llanishi” fanidan bilim, ko'nikma va malakalarni egallashga xizmat qiladi.

Fanning maqsadi – talabalarining o'zbek tilidan egallagan bilim va ko'nikmalarini mustahkamlash va yanada kengaytirish, tanlagan ixtisosligi doirasida davlat tilini puxta bilishlariga yordamlashish, nutqini kashfiy atamalar bilan boyitish, o'zbek tilida yuqori darajada nutqiy savodxonlikni ta'minlashdan iborat.

Fanning vazifalari – kundalik faoliyatda hamda tumushida zarur bo'lgan mavzularda o'zbek tilida mustaqil so'zlay olish va yozish malakalarini takomillashtirish, ixtisoslikka oid turli nutq uslublarida matn tuza olish, uni o'zgartira bilish malakalarini takomillashtirish, ixtisoslikka oid turli nutq uslublarida matn tuza olish, uni o'zgartira olish malakalarini shakllantirish, muayyan nutqiy mavzular doirasida zaruriy grammatik bilimlarni berish, ixtisoslik doirasida og'zaki va yozma nutqni o'stirish, turli tirdagi matnlarni erkin tuza olish malakalarini oshirish, o'zbek tilidagi axborotni tushunish, unga tanqidiy, tahliliy munosabat bildirishni o'rgatish kabi vazifalarni nazarda tutadi.

Fanni o'qish natijasida:

- nutq jarayonida o'zbek tili imkoniyatlaridan to'g'ri foydalanish kompetensiyasiga ega bo'lishi;
- talabalarda o'zbek tilining sohada qo'llanishi bo'yicha asosiy bilim va ko'nikmalarining hosil qilinishi;
- sohada faol qo'llanadigan terminlar mohiyatini anglashi nazarda tutiladi.

Talaba “O'zbek tilining sohada qo'llanishi” fanni o'qigandan so'ng:

- o'zbek adabiy tili me'yorlari bo'yicha zarur bilimlarga ega bo'lishi;
- sohaga oid tayanch tushunchalar, so'z va iboralardan o'rinni va maqsadga muvofiq tarzda foydalanish ko'nikmasiga ega bo'lishi;
- sohaga oid ish hujjatlarini tayyorlash va rasmiylashtirish malakasiga ega bo'lishi;
- kasbiy muloqot yuritish malakasiga ega bo'lishi kerak.

FANNING TAQYIMI-MAVZU RELASI

AMALIY MASHG'ULOTLAR

Amaliy mashg'ulotlar asosida tayyorlangan bo'lib, nazariy egallangan bilimlarni mustahkamlash funksiyasini bajaradi. Har bir amaliy mashg'uloti bajarilishida talaba tomonidan 2 ball to'planadi. Amaliy mashg'ulotlar so'ngida talaba jami 30 ballni to'plashi mumkin.

Hafta	Soat	Mashg'ulot mazmuni
1	2	<p>1-MODUL. Sohada o'zbek tilining qo'llanishi</p> <p>Mashg'ulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: O'zbek tilini sohaga yo'naltirib o'qitishning maqsadi va vazifalari.</p> <p>Mavzu rejas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tilning jamiyatda tugan o'tmi. 2. Til va tafakkur. 3. Til va madaniyat munosabati. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 3-12 b.; 2) 206-212 b.; 3) 19-26 b. <p>Tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aminov M., Madvaliyev A., Makhkamov N., Mahmudov N. Ish yuritish (amaliy qo'llanma). – Toshkent, O'ZME, 2014. 2. Abuzalova M., Yo'ldosheva D. Tilshunoslikka kirish. - Toshkent, 2009. 3. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. -Toshkent, 2013.
2	2	<p>Mashg'ulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: O'zbek adabiy tili me'yorlari.</p> <p>Mavzu rejas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fonetik, leksik-semantik me'yor. 2. Ortografik, orfoepik me'yor. 3. Morfologik va sintaktik me'yorlar. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 70-72 b. <p>Tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sayfullayeva R. va boshqalar. Hozirgi o'zbek tili. - Toshkent, 2010.
3	2	<p>Mashg'ulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: O'zbek-lotin alifbosining imlo qoidalari. O'zbek tilida tinish belgilari.</p> <p>Mavzu rejas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Asos va qo'shimchalar imlosi. 2. Qo'shib va ajratib yozish.
4	2	<p>Mashg'ulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: Nudq uslublari va ularning xususiyatlari.</p> <p>Mavzu rejas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nudq uslublarining shakllanishi. 2. Nudq uslublari turlari. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 102-107 b.; 2) 43-45 b.; 3) 44-59 b. <p>Tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aminov M., Madvaliyev A., Makhkamov N., Mahmudov N. Ish yuritish (amaliy qo'llanma). – Toshkent, O'ZME, 2014. 2. Абдурахмонов Ф. Стигмативе нормалар хавола ўзбек тили ва адабиёти, 1969, № 6, 51-61. 3. Беркитов Э., Бобоева А., Ахмедилдинова М., Ахмедилдинова ва нутк маданияти. Т., 1983.
5	2	<p>Mashg'ulot turi: seminar</p> <p>Mavzu: Sohada davlat tilida ish yuritish masalalar. Tashkiliy hujjatlar.</p> <p>Mavzu rejas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rasmiy-idoraviy uslub hujjatlari. 2. Tashkiliy hujjatlar, ularning zaruriy qismlari. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 26-34 b.; 2) 15-22 b. <p>Tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. N.Mahmudov, A. Rafiqev, I. Yo'ldoshev Davlat tilida ish yuritish. - Toshkent, 2009. 2. Aminov M., Madvaliyev A., Makhkamov N., Mahmudov N. Ish yuritish (amaliy qo'llanma). – Toshkent, O'ZME, 2014.
6	2	<p>Mashg'ulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: Sohasiy xizmat yozishmalari.</p> <p>Mavzu rejas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Xizmat yozishmalarining turlari. 2. Xizmat yozishmalarni sohalarda qo'llash xususiyatlari. <p>Adabiyotlar:</p>

1) 127-(30 b, 2) 10-18 b, 3) 109-111 b.

Tavsiya etiladi:

1. M Mahmudov, A. Rafiqov, I. Yo'ldoshev Davlat tilida ish yuritish. Toshkent, 2009.
2. Aminov M., Madvaliyev A., Malikamov N., Mahmudov N. Ish yuritish (amaliy qo'llanma). - Toshkent, O'zAME, 2014.

MUSTAQIL TA'LIM TOPSHIRIQLARI

Mustaqil ta'lim topshiriqlari mazkur kurs mazmunini to'liq qamrab olish maqsadida tayyorlangan bo'lib, nazariy egallangan bilimlarni kengaytirish, talabalarining mustaqil o'qish faoliyatini yo'lga qo'yishga asoslangan.

Mustaqil topshiriqlari talabalarining o'quv yuklamasining tarkibiy qismini kirib, unda talaba tomonidan minimal 1 kredit (30 soat hajmda) to'planishi lozim. Mazkur kursdagi modullar yuzasidan topshiriqlar amaliy xarakterda bo'lib talaba tomonidan mustaqil o'zlashtirilishi va topshirilishi shart.

No	Mustaqil ta'lim mavzulari	Dars soatlari hajmi
II semester		
1	Respublikamizda o'zbek tilini davlat tili sifatidagi nufuzini oshirish bo'yicha qilinayotgan ishlar.	2
2	O'zbek adabiy tili me'yorlari.	2
3	Soha lug'atlari. Glossariy.	2
4	Sohaning faol va nofaol terminlari.	2
5	Sohaga oid qisqartmalar.	2
6	Kashiy nutq odobi. Sohaga oid nutqning o'ziga xosliklari.	2
7	O'zbek tilining izohli lug'atida soha terminlarining berilishi.	2
8	Sohada ish yuritish hujjatlari.	2
9	Tashkiliy hujjatlar.	2
10	Farmoyish hujjatlari.	2
11	Ma'lumot-axborot hujjatlari.	2

12	Sohaviy xizmat yuzatilmalari.	2
13	Mustaqillik davrida raamiy-idoraviy ish ushlabi.	2
14	So'zlashuv ushlabi.	2
15	Nutq madaniyati: nutqning to'g'riligi, aniqqligi, ma'ntiqchiligi.	2
16	O'zbek tilining ijtimoiy funktsiyalarining kengayishi: jamoiyatdagi o'zgarishlar va til rivoji.	2
17	Sohaviy farmoyish hujjatlarining xususiyatlari.	2
18	Raamiy ushlabga xos xususiyatlar.	2
19	Ilmiy ushlab - ilmiy tadqiqot yaratish ushlabi.	2
20	Ilmiy ushlab. Sohaviy terminlarning yasalishi.	2
21	Mutaxassis nutqning kommunikativ sifatlari.	2
22	Sohaviy ma'lumot-axborot hujjatlari.	2
23	Ilmiy ushlab. Sohaviy terminlarning lekaik xususiyatlari.	2
24	Sohaga oid taqdimot nutqi.	2

Jami 48 soat

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan boyicha ishi, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

Talaba semester yakuniga qadar 2 kredit to'plashi zarur va buning uchun 100 ball beriladi.

Kurs modullari	Topshiriq turi	To'shiriq shakli	MT ga ajratilgan miqdori
1-MODUL, Sohada o'zbek tilining qo'llanishi	Individual	Referat	1 K.
2-MODUL, Mustaqil ta'lim	Individual	Referat	1 K.

О'QUV АДАБИЮТЛАРИ, ДАРСЛИК ВА О'QUV ҚО'ЛЛАМЛАРИ
Asosiy adabiyotlar:

Adabiyot	QR-kod
N. Aminov, A. Madvaliyev, N. Mahkamov, N. Mahmudov, Ish yuritish (amaliy qo'1- lamna). – Toshkent, 2014.	 https://n.ziyouz.com/portal/haqida/xarfta/yangi-Kitoblar/m-aminov-a-madvaliyev-n-mahkamov-n-mahmudov-ish-yuritish
N. Mahmudov, A. Kafibayev, L. Yo'ldoshev Davlat tilida ish yuritish – Toshkent, 2009.	 https://books.google.co.uz/books?id=0rpnIwEACAAJ&dq=inauthor:%22Mahmudov%27%27&hl=uz&sa=X&ved=ZahUKEwIosckh29rUdANVRAcANEzdB8VQ6AEwAHoE5CAADAw

Qo'shimcha adabiyotlar:

3. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. – Toshkent: Ўзбекистон, 2016.
4. Мирзиёев Ш.М. Булок келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курашимиз. – Toshkent: Ўзбекистон, 2017.
5. Мирзиёев Ш.М. Контун устуворлиги ва инсон манфаатларини тавминлаш – юрт тараққийоти ва халқ фаровонлигининг гарови. – Toshkent: Ўзбекистон, 2017.
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Харажатлар стратегияси” тўғрисидаги Фармони (“Халқ сўзи”. 2017 йил, 8 февраль).
7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора – тадбирлари” тўғрисида”ги қарори (“Халқ сўзи”. 2017 йил, 21 апрель)
8. О'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 21-oktabrdagi “O'zbek tilining davlat tili sifatidagi ulfuzi va mavqeyini tubdan oshirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF-5850-sonli Farmoni (Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 21.10.2019, 06/19/57123034-son) <https://lex.uz/docs/4561730>

9. O'zbek tilining izohli lug'ati (5 jild). – Toshkent: O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi, 2005-2008.

Axborot manbalari:

10. <https://lex.uz/docs>
11. www.genhisrhilol.ru
12. <http://sahifa.uz/uzbeksko-russkij-aspu-1/uzbeksko-russkij-remnik/>
13. <http://libary.ziyouz.uz/>

ВАЛЛАР ТАҚСИМОТИ:

Oraliq nazorat	- 40 ball
Joriy nazorat	- 30 ball
Yakuniy nazorat	- 30 ball
Jami:	100 ball

ТАЛАВАЛАРНИ ВАНОЛАШ ТАРТИБИ

Ванолash tartibi o'z ichiga nazoratlar turini (oraliq, joriy va yakuniy) qamrab oladi. Talabaling o'zlashtirish darajasi quyidagi yo'1 bilan baholayadi:

Darajasi	Ballar (foiz)	S	Reyting
A+	95 - 100 ball	5	A LO
A	90 - 94 ball	4.0	
B+	85 - 89 ball	3.5	LIDA VAXSNI
B	80 - 84 ball	3.0	
C+	75 - 79 ball	2.5	VAXSNI
C	70 - 74 ball	2.0	
D+	65 - 69 ball	1.5	SHARTLI OTDI
D	60 - 64 ball	1.0	
F	59 ball va undan past	0.0	OTMADI

ТАЛАВАНING О'ZLASHTIRISHINI ВАНОЛАШ МЕЗОНЛАРИ

“А+”, “А”, “В+” baho: talaba materiallarni mustaqil ravishda tez o'zlashtiradi; xatolarga yo'1 qo'lmaydi; mashg'ulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga to'liq va aniq javob beradi.

АКАДЕМИК ВА ЭТИК ТАЛАБЛАР

Nazorat topshiriqlarini bajarishda ko'chirmakazhlikka (plagiyat) yo'l qo'yilmaydi.

Test, o'quv loyihalari, mustaqil ishlar, oraldoq, joriy, yakuniy nazorat topshiriqlarini boshqa shaxslardan ko'chirib olinishiga yo'l qo'yilmaydi, boshqa talabaning o'rtiga imtihon topshirish ta'qiqlanadi.

Kurs bo'yicha har qanday nazorat topshirig'ini soxtalastirgan talaba "Tajribi o'zlashtirmagan" ("F") hisoblanadi.

Mashg'ulotlar paytida mobil aloqa va boshqa elektron qurilmalardan foydalanishga yo'l qo'yilmaydi.

Mashg'ulotlar paytida auditoriyada (virtual auditoriyada) belgilangan talabkurlarga zid harakatlarni qilish mumkin emas.

Boshqalar va turli fikrlarga tolerant munosabatlarda bo'lish talab etiladi.

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Dushanba	09:00 – 11:00	114
2.	Payshanba	09:00 – 11:00	114

* *Eslatma: Nazar blok har bir o'qituvchi tomonidan o'zining ixtiyoriy shaxsiy ishchi dasturida imkoniyatdan kelib chiqib ta'langan.*

“B”, “C+”, “C” baho: talaba materiallarni yaxshi o'zlashtirgan, uni mantiqiy ifoda eta oladi; mashg'ulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga to'liq va aniq javob beradi, biroq uncha jiddiy bo'lmagan xatolarga yo'l qo'yadi.

“D+”, “D” baho: asosiy materiallarni biladi, biroq aniq ifoda etishga qiyinladi; savollarga javob berishda aniqlik va to'liqlik yetishmaydi; materiallarni taqdim etishda ayrim xatoliklarga yo'l qo'yadi; kommunikatsiya jarayonida qiyinchilik sezadi.

“F” (o'lmadi) baho: materiallarni o'zlashtirmagan; savollarga javob bera olmaydi; mashg'ulotlarda ishtirok etmaydi.

Talabalarini baholashda quyidagilar hisobga olinadi:

- mashg'ulotlardagi ishtiroki (davomat);
- mashg'ulotlardagi faollik va jodkorlik;
- asosiy va qo'shimcha o'quv materiallarini o'zlashtirish;
- mustaqil ta'lim bo'yicha topshiriqlarni o'z vaqtida bajarish;
- nazorating barcha turlarini o'z vaqtida bajarish.